

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

7. De essentiali Angeli possibilis immortalitate, seu incorruptibilitate, de
potentia adhuc absoluta Dei.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

ordinaria providentia, non eis, sed solum creatorum existentia attendere Deum posse, simul docent. Absurda illa à Quirós deducta, absurda non sunt, sed omnino in bona Philosophia, & Theologia admittenda, scilicet; æque miraculosam esse destructionem qualitatis supernaturalis permanentis & existentis natura sua sui conservationem deficiente contrario valentiore, ac denegationem concursus Babylonico igni: Gratia autem Dei nihil minuitur, dum gratia dona, non aditane contratio conservat: cum enim ea primo donat, & eius naturam producit, eius etiam conservationem, in naturali providentia donat: quemadmodum, & bonum opus nostrum gratia Dei deputatur, in radice congrue vocationis à Deo donatur, vt Augustinus aiebat, & gloria ipsa, quæ meritis ex ea oritur debetur, vltiorum contritorum valentiorum amotio, ex qua ius perdurandi prævalat ad connaturalem eius conservationem Dei, vltiori beneficio debetur. Ac tandem existentia illi ad conservationem annuere, cum non annuere absolute Deus posset, gratia Dei absolute est.

CERTAMEN VII.

De essentiali Angeli possibilis immortalitate, seu incorruptibilitate, de potentia adhuc absoluta Dei.

1. Angelos omnes natura sua, ac iure ipsi ex prima sui existentia, & productione quæsto attento, atque secundum ordinariam providentiam à Deo indestructibiles hætenus ostendimus; & si absoluta Dei potentia, & providentia, destructibiles, eaque sensu mortales sunt, ac destrui absolute possint: iam vero vltior inquiratur: vtrum Angelus aliquis speciei alterius à productis, non solum ex natura ipsius iure, & existentia naturali permanenti, (cui tamen pro suo Dominio, & arbitrio annuere, vel non annuere possit Deus) immortalis, & indestructibilis, potentia etiam, & providentia absoluta, & extraordinaria Dei esse possit? in qua quæstione multum pulueris (non multo Theologiae fructu) excitatur à Recentioribus, qui in eo examinando tori laborant: an creatura aliqua absolute indestructibilis à Deo esse possit, ac semel producta omnino indestructibilis: multisque suppositionibus, instantiisque hinc inde conquisitis, & motis affirmantes doctores, inviliter ad præsentis quæstionis affirmatiuam decisionem, probare contendunt: siquidem eorum, quæ adducunt pro quæstione illa generali falso, & implicatorie inducuntur. Tum etiam: quia, vt in creaturis, quas à Deo etiam indestructibiles absolute contendunt, verum haberent; non statim in natura Angelica, speciei valde ab ipsis diversæ, repugnare posset facile ostendi: solumque inferretur, id Angelis, è prædicto creaturæ prædicato non repugnare, & si repugnet illis ex alio. Non secus, ac si ex possibilitate immo existentia creaturæ substantiæ corporeæ rationalis in homine, equum rationalem esse posse, vel de facto esse, contendentes, quia ea, quibus rationalitas in homine non repugnat in equo etiam sunt.

2. Vt autem clare disputatio, & decisio quæstionis, & universum de omni creatura, & in præsentia materia de Angelo, an essentia sua à Deo omnino sit indestructibilis procedat; adverte: esse quæstionem de conservatione necessaria à Deo, cuiusque voluntate, non quidem

ex eo, quod simul, & vnico affectu, non solum primam eius productionem, sed vltiorrem creaturæ illius permanentiam, & conservationem per subsequituram æternitatem decernat; cum tamen posset eius primam productionem decernere, quin decerneret eius vltiorrem conservationem: tunc enim immortalis quidem, & indestructibilis à Deo creatura illa esset, non quidem essentia sua, & omnino absolute, sed ex suppositione decreti liberi Dei de eius conservatione, cui ex immutabilitate sua nequit Deus contraire; ita enim quousque etiam creatura incorruptibilis ex decreto libero Dei, de ipsius conservatione esse potest, est autem quæstio: an creatura aliqua, vel Angelus, talis naturæ, & essentia esse possit, vt, licet in prima sui productione à Dei libera voluntate pendeat, ac subinde mediate vt minimum, in sui conservatione, quæ sine sui productione esse nequit, tamen necessario decretum liberum Dei de eius prima productione non possit non esse vel formale, vel virtuale saltem, conservationis creaturæ illius decretum, quia necessario, & absque nouo exercitio libertatis diuinæ decretum de eius conservatione ex decreto de eius productione prima, indestructibiliter à Deo concipiendum sit. Durius quippe longe esset, & irrationabilius, ac periculosius, asserere absque decreto vltio Dei de eius conservatione in decreto ipso de eius prima productione formaliter contento vel saltem virtualiter, creaturam persistere essentia sua, & necessaria conservari.

3. In hac quæstione noster Arriaga, 1. parte, tomo secundo, disputatione secunda, sectione 1. numero tertio, §. *Agens de duratione in physica*, quod in ea docuerat de possibilitate creaturæ essentia sua, ad omnem durationem possibilem, & imaginariam extensæ, ac subinde æternam, ex suppositione, quod semel existerit primo, ita retractat, vt ab autoritate Patrum falsum esse dicat, rationi vero pure stando reputet verum: quare iudicium Patrum modeste proprio præfert iudicio: discursum vero eorum immo & scholasticorum omnium pene proprio postponit. Patres quippe, & scholastici non, nisi subiuncta ratione, & cunctis quidem communi, efficacissima oppositam conclusionem tradunt; cum tamen ipse satis leuibus instantiis suam à ratione, conclusionem stabilire contendat, vt inferius videbimus. Ad rem autem præsentem in specie: Angelum essentia sua in æternum ex tempore, quo creatus primo à Deo fuit, duraturum, vt destrui sequenti vlla duratione diuinitus nequeat, possibilem absolute fatetur, tamen illis, qui de facto sunt, neget. Noster etiam Ioannes Martinon. 1. p. d. 6. num. 34. præcipuo, & implicatorio argumento à nobis vltimo loco diluendo, à cognitione supernaturali fidei petito, concedit possibilem esse creaturam (nempe supernaturalem illam fidei cognitionem) essentia sua, non solum æternæ à parte post temporis, quo cepit, sed etiam à parte ante, & ex æternitate, si ab æterno, (vt fieri à Deo absolute potest) produceretur, de Angelo vero (de quo in præsentia disputamus) id minime asseruit; immo virtute negauit: cum ex essentiali, & speciali illo prædicato cognitionis supernaturalis fidei (quod nequit Angelo essentialiter competere) id in ea solummodo possibile admisit.

4. Porro, vt veram quæstionis huius decisionem radicemus, atque omni ex parte firmam statuamus duplex conclusio statuenda à nobis est. Prima circa possibilitatem, vel impossibilitatem creaturæ essentia sua indestructibilis, ac perpetuæ ex quo primam condita fuerit independentem à libero vltioris conservationis decreto Dei. Si enim, id sit impossibile Angelo (de quo nunc agimus) ex suo prædicato generico, sicut & creatis cunctis, reliquis repugnabit. Secunda, de possi

possibilitate, vel impossibilitate, Angeli speciali essentia sua, ita indestructibilis omnino, & perpetui ex quo primo existerit, ac fuerit primo à Deo creatus, ex prædictis Angeli specificis, & peculiaribus, nec speciei alteri creatæ convenientibus. Si enim etiam inde repugnet duplici ex capite impossibilis Angelus eiusmodi demonstrabitur: atque postremo hoc, licet creaturæ alicui prædicatum essentialis omnimodæ indestructibilitatis, & perpetuitatis, non repugnet, Angelo omni repugnare conuincitur.

5. Dicendum est primo. Repugnat creaturæ à creaturæ prædicato essentia sua indestructibilis à Deo esse, & perpetuam, ex quo primum producta libere à Deo fuerit, atque esse absolute cæperit, independentem ab vltiori Dei, decreto libero de eius conseruatione, vel supposito, vel subsequuto. Conclusio est ab scholasticis antiquis, omnibus, vel supposita, vel expressa apud nostrum Dionys. Petauium, to. 1. dogmat. Theologicor. lib. 8. c. 2. est etiam scholasticorum Recentiorum ferè omnium. Vazquez, tom. 2. in 1. d. 182. cap. 3. §. 1. num. 11. sub init. ubi oppositam erroneam esse dicit: cuius censuræ subscribunt Montinos, 1. 2. d. 7. quæst. 2. num. 37. Ysambert, disp. 2. de Angel. art. 3. Francisc. de Lugo, disp. 1. c. 3. num. 9. esse autem de fide hanc communem nostram conclusionem, (ac subinde aduersam hereticam, siue hæresim formalem) docent. Soar. 1. de Angel. c. 9. num. 3. Tannerus, 1. parte disputation. 5. quæst. 1. sub. 3. & Ioan. Præpositus, 1. parte quæstione 50. artic. 5. dubio 1. §. *Dico tertio*, & si expressè censuram non ferat, quatenus Damascenum, & alios Patres negantes Angelis naturam suam immortalitatem hoc sensu explicat, essentia sua, non solum exigant à Deo, eiusque voluntate conseruari semel producti; sed habeant: atque sententiam nostram sensu eodem contineri sexta Synodo act. 11. in epistola Sophron: approbata act. 13. illis verbis. *Angeli immortales perseverant non propriam immortalitatem habentes per essentiam, sed gratiam sortiti sunt à Deo, qua immortalitatem largitur*. Sumitur ibi immortalitas pro incorruptione, & natura immortalis pro incorrupta, seu non destructa, vt de animo rationali intercalatim, eo loci habetur, & tandem Valentia, citata disputation. 4. quæst. 1. punct. 4. sine, Arrubal. dispntat. 151. Galpar Hurtado, Alarcon, & nostri reliqui cum Dominicanis Thomistis Recentioribus, 1. parte, quæstione 51. art. 5. hanc etiam tenent conclusionem, atque fuso examine Quiros citata sect. 4. à numero 44. quare appositam temerariam, vt minimum, censeo, à quo iudicio Arriaga non abest: cum meliora Theologicæ sapiens ob Patrum autoritatem non posse oppositum sustineri dixit. Hæresim autem esse non video. An vero erroneum, ac fidei per consequentias aduersum, ex rationibus subiiciendis doctus quisque poterit facile iudicare.

6. Ex Patribus probatur apertissime, & constantissime: Hæc enim constans apud ipsos propositio est, vt propriam Dei, & creaturæ incommunicabilem, immortalitatem per essentiam explicarent. *Quacumque initium sumperunt, & finem habere possunt*. Irenæus, 3. aduersus hæres. cap. 8. Cyril. Alex. 8. Thesaur. cap. 2. Damascen. 2. de fide cap. 3. Epiphani. hæres. 76. Hieron. in cap. 3. ad Ephes. Fulgent. de fide ad Petr. c. 3. Richard. de S. Victor. 1. de Trinit. cap. 4. atque creatura omnis essentia sua initium sumit, ergo essentia sua finem habere potest. Sed nihil, quod essentia sua finem habere potest, potest esse essentia sua immortalis & indefectibile, in esseado, vt ex terminis, patet: ergo nulla creatura immortalis essentia sua esse potest, idque euidenter, ex hoc Patrum axiomate inferitur. Secundum Patrum axioma, vel idem potius aliis verbis traditum est. *Omne quod est ex nihilo mutabile est in nihilum*. Quod ipsum est potest habere finem, atque in nihilum, seu non

esse sui reduci; ex quo idem argumentum super effermatum eadem firmitate, & euidentia innuitur. Traditur autem conceptis verbis axioma hoc ab Athanasio, orat. contra gent. Cyrill. Alex. VIII. Thesaur. citato Augustino de natura boni, cap. 1. Anastasio Synaita orat. 1. Tertium, seu potius, secundum Patrum axioma est. *Creata, non naturæ, sed gratiæ Dei immortalia esse*. Traditur à 4. synodo nuper citata, & fulius, cert. 4. num. 1. etiam pro eodem axioma recitauimus Cyrill. Alex. ex citato loco Thesauri 1. & 2. contra Iulianum ibi ex sententia Platonis in Timæo, Damascen. vbi prope Bernardum, 5. de considerat. ad Eugen. c. 4. sub init. implicat autem gratiam illam alicui fieri à Deo, in eo, quod præstare, vel secus eius libere potestati non subest, sed ex necessitate, ac reuoluit (vt aiunt) præstiturus: ergo conseruatio creaturæ non conseruitur à Deo ex necessitate absolute, sed potius ex illam conseruendi, vel secus absoluta potestate, vel libertate. Dices: ei loci, non dici conserui à Deo gratiose absolute conseruationem, ac præseruationem ab interitu, sed immortalitatem: quod verum in aduocationum sententia est: siquidem natura creata essentia sua immortalis à Deo libere produci non negat. sed non esse bene productæ creaturæ illius possibilis conseruationem vltius liberam Deo, & gratiosam creaturæ productæ. Dixi nuper ad locum hanc ipsam immortalitatem pro incorruptione, & negatione interitus actualis, non autem aptitudinali solum, ibi, vltimè, patet, vt ex textu integro recitato citat. 4. num. 1. patet, qui de animabus rationalibus & Angelis est, & de illis dicitur *permanere incorrupti*. De his pro incorruptis Synonymie immortales perueniunt, id est, incorrupti, & Cyrill. loco citato ex Platone quæ de immortalitate aptitudinali, seu in potentia, sed in actu exercito expressè loquitur: aut enim de Angelis. *Essi solubiles, sed nequaquam fluuimini*, cum latone, & sanè cum eis communis loca de Angelis, qui de facto sunt, ac de facto possunt, Patres recitati, eo num. 7. loquuntur. Si ita eos interpretæ Angelos, & creaturas quæ de facto sunt essentia sua immortales, & à Deo absolute indestructibiles hæretice asseres contra 1. Machab. 2. sapientie, 11. & alia plura apud Alestem p. 1. 3. n. 4. & nostros Gillium, 1. p. lib. 2. tractat. 1. 1. & Petauium, supra.

7. Hæc porro testimonia id plane euincunt. Patres scilicet omnes, si de creaturis, quæ de facto sunt, loquantur; cum tamen creata, quæ sunt essentia sua immortalia, atque à Deo etiam absolute eius potentia prorsus indestructibiles, non ex specialibus eorum prædictis, sed ex generalissimo creaturæ prædicato negent, & quod subinde creaturæ omnia possibilis idipsum denegare ob repugnantiam eius cum prædicato illo generalissimo & creata omnia essentialiter transcendenti euidenter est. Verum huius repugnantie ratio non ita facilis, neque eadem à nostris (qui rem hanc subtilius fustigant alii examinarunt) ostenditur. Supremum quippe dominium Dei in creata (cui enim vult noster Quirius insitit) cum ex natura rei, tum à patre Domini ciuili, & politici nostri, nil euincit. Etenim eius naturæ & essentia creaturæ illius vltius possibilis in eius creaturæ prima productione, in qua eius conseruationis vltius, vel formalis, & expliciter, vel impliciter saltem, & virtualis esset, conseruaretur: quæ admodum, & in dominio nostro ciuili vltius destructionis rei talis est natura, vt de cætero omnes eius vltius reddat nobis impossibiles: cuiusque donatio nobis conseruationem sub dominio alterius liberam nobis non relinquit: immo, non aliter libera est, nisi quatenus libera nobis donatibus donatio fuerit quatenus libera nobis donatium consequatur, uatio dominij illius penes donatarium conseruatur, inquit, ex necessaria dependetia, conseruatur etiam, seu creaturæ in conseruati, nec solent in fieri à Deo, non mediata solum, sed im-

sententiam, & representationem esse admittat: quia secundum se, atque seipsum à subiecto capax, quod per illam obiectum cognoscat, atque esse affirmet itare, sine suo obiecto nempe perpetuitate sua, cuius essentialis representationis formalis est optime potest, est quippe (inquit) velut mortua, dum subiecto, quod per illam cognoscat, & iudicet, non inheret, & concrete cognoscens, & iudicans non constituit. Falsa solutio, & intelligibilis, atque intelligibiles tandem doctrinas de connotatis ad liberos Dei actus scientiae, & voluntatis, in hoc authore satis à nobis repraesentatas controv. 4. de volunt. illa autem vox, *mortua*, de visione illa in abstracto, in animis vox, ad rem praesentem est, & si enim vitaliter cognoscens, nisi cognoscitum subiectum informat, efficere nequeat, aut ipsa viva, & viuenda formalis, & expressa sui obiecti, & perpetuitatis suae representationis essentia sua est: quod si destrui potest, nec ipsa suo obiecto essentiali, suae scilicet perpetuitati, conformatur, non solum falsificabilis (quod refugit) sed falsa etiam est: est enim representatio essentialis suae indestructibilitatis omnimoda, quae in ipsa parte non est: ex eo autem, quod res est, vel non est, ut iudicium, & propositio fert, ac repraesentat, propositio, & iudicium verum, vel falsum Aristotelico axiomate ab universa philosophia, & Theologia est, ac dicitur: quod quidem de cognitione, & iudicio secundum se, & abstracte, ac non in concreto sumptis, dictum est, & si, id minus aduertens, Quiros ita responderit.

11. Primam etiam solutionem, de impossibilitate reflexionis scientiae, & cognitionis creatae supra seipsam, necessaria, ut visio supernaturalis, vel fidei, vel beata, sui essentialis perpetuitatem, & omnimodam indestructibilitatem repraesentat, ut falsam refellit, idem Quiros numero 30. Primo quia certam doctrinam de absoluta cuiusvis creaturae destructibilitate à Deo non satis firmam, in philosophia adhuc, doctrinam innitit vult: immo, ex certa Theologicae scientiae reflexione supra seipsam satis sperte confutata. Nescio quibus fundamentis impossibilitatem reflexionis scientiae creatae supra se ipsam, ab aliis viderit assertam, ut id, tanquam acutissime infirmum, sine disputatione, ac pertransennam dixisse satis, ad repulsam iudicauerit. Scio autem nostra eius impossibilitatis asserenda fundamenta, ex multa cognoscendum omnium etiam sensibilibus observatione deducta non vidisse. Ut enim rem non demonstrent longa disputatione opus illi fuisset, ut refellerentur; ex eisque videret à reflexione scientiae diuinae supra seipsam ad reflexionem similem in scientia creatae nullam omnino paritatem deduci posse, sed solum apertam repugnantiam: igitur ex impossibilitate reflexionis supra se ipsam in creatae cognitione aliquam etiam supernaturalem intrinsece in falsificabilem, (ut supernaturales omnes fidei cognitiones iudico) suae perpetuitatis essentialiter, representationem ac subinde essentia sua perpetuam, & prorsus indefectibilem esse posse nego. Instat Quiros saltem mediatam reflexionem cognitionis supernaturalis supra seipsam, in qua totum argumentum instaretur, negari non posse. Potest quippe esse cognitio fidei supernaturalis ex Dei reuelatione de nulla cognitione alia destruenda nihil de sua perpetuitate asserens: insuper haec cognitio potest reuelari à Deo, & fidei cognitione supernaturali cognosci: quae, cum in prima cognitione directa supernaturali de perpetuitate omnium cognitionum, praeter directam contineatur, nequit non perpetua esse ex vi & connectione veritatis infalsificabilis directae illius cognitionis supernaturalis: sed vnde colligit Quiros, secundae huic reflexae esse essentialis perpetuitatem, & in destructibilitatem, absolutam, quin supponat probandum? etenim, reuelatio, & actus fidei de perpetuitate aliarum omnium cog-

nitionum praeter ipsam, vel est de perpetuitate earum extra essentiali, atque ex libero Dei decreto, de eis omnibus, & singulis perpetuo seruandis, cum omnes possent pro libito, & tempore, quo vellent, destrui: vel quia omnes, aut aliqua saltem earum essentia sua indestructibilis absolute, ac perpetua esset: si primum: postrema cognitio reflexa actus fidei directi de nulla cognitione praeter ipsam destruetur, da, ut pote, in obiecto huius directi actus contenta, perpetua quidem erit non autem essentia sua, sed ex libero Dei decreto ut lateris, nec aliter perpetua esse inferri poterit. Si autem dicas primum: Deum scilicet reuelasse nullam cognitionem semel productam (praeter directam fidei, quae ea veritas cognoscitur) esse destruendam, quia vel omnes, vel saltem reflexa illa sua supra directam hanc perpetua, atque indestructibilis absolute natura, & essentia sua est: supponit aperte, quod probare debemus, nec solum falsum, sed impossibile esse dicimus, & plus satis demonstrabimus tom. 1. com. de scientia Dei reflexiva vix supra seipsam, non sapere (ni semper) his Recentioribus commigis, quibus ad reuelationes, & actus fidei, ut singulares in variis materiis opiniones inducere rectius est frequens.

12. Dico secundo, implicat, Angelos essentia sua immortalis & omnino indestructibilis absolute à Deo. Probatur primo, ex conclusione prima haecenus demonstrata: quia implicat creatura essentia sua immortalis, & absolute indestructibilis adeo: atqui Angelus omnis creatura est: ergo implicat Angelus essentia sua immortalis, atque adeo absolute incorruptibilis. Probatur secundo: Quia implicat absolute creatum essentia sua necessario alicui parti (nondum partibus omnibus) determinate durationis imaginariae respondere, & coexistere, quod physica duratio essentia sua non sit (id quippe est physice & realis durationis essentia, in vultum, atqui Angelo repugnat reale & physicae durationem essentia sua esse, ergo repugnat Angelo respondere essentia sua omnibus, & angelis partibus durationis imaginariae, & prima sui productione per aeternitatem successuram, quae est necessario coexistere. Minor probatur, Angelus essentia sua est substantia physica, & ut substantia physica repugnat essentia sua esse accidentis: ergo esse durationem, essentia sua, quae atque, atque praesentia accidentis est. Minor de se patet: Nulli enim essentia sua accidentis physici esse potest; quamquam vnum ex Re. rationibus, quae eas vmbrae persequi ingenij loco reponunt, de ea subdubium, & si diluculo magno labore, disputantem, eique examinanda instantem viderim: an scilicet substantia, & accidentis physici possint realiter identificari? Tertio probatur, quia ut id possibile admittamus: ex eo conceptus creaturae suae durationis Angelo, identitatem: potius fieret inconseruabilem à Deo, per duo instantia (ne dum per futuram aeternitatem) Angelum essentia sua indivisibilis esse debere: cum quavis duratio creatae indivisibilis essentia sua indivisibili durationis imaginariae sit affixa, & necessario pro frequenti pereat.